

УДК 342.9(075.8)

АНТОНЕНКО С.А., заступник директора – завідувач науковим відділом системної інформатизації законотворчої діяльності НДІП НАПрНУ

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

***Анотація.** Щодо організаційно-правових засад функціонування Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.*

***Ключові слова:** веб-сайт, бази даних, нормативно-правова інформація, концепція правової інформатизації, єдина державна система правової інформації, Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів.*

***Аннотация.** Относительно организационно-правовых основ функционирования Единого государственного реестра нормативно-правовых актов.*

***Ключевые слова:** веб-сайт, базы данных, нормативно-правовая информация, концепция правовой информатизации, единая государственная система правовой информации, Единый государственный реестр нормативно-правовых актов.*

***Summary.** To the question of organizational and legal principles of functioning of Unified state register of legal and regulatory acts.*

***Keywords:** website, data base, legal and regulatory information, concept of legal informatization, unified state system of legal information, Unified state register of legal and regulatory acts.*

Постановка проблеми. Кожен громадянин України має право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів.

З метою задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави органи державної влади та органи місцевого і регіонального самоврядування створюють інформаційні служби, системи, мережі, бази і банки даних, сукупність яких повинна складати єдину державну систему правової інформації, основоположні концептуальні підходи, ідеї створення та функціонування якої апробовані суспільством у часі й закріплені законодавством з урахуванням основних цілей і принципів, проголошених Організацією Об'єднаних Націй, Декларації принципів та Плану дій, напрацьованих на Всесвітніх зустрічах на вищому рівні з питань інформаційного суспільства (Женева, грудень 2003 року; Туніс, листопад 2005 року), а також узгоджені з основними напрямками державної інформаційної політики в Україні.

На сьогодні це: забезпечення доступу кожного до інформації, рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації; створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства; забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень; створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування; постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів; забезпечення інформаційної безпеки України; сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору [1].

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів є важливою складовою єдиної державної системи правової інформації України, має свою, майже 20-літню історію створення та розвитку, визначені законодавством організаційно-правові засади функціонування.

Метою статті є дослідження питань організаційно-правових засад функціонування Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів для подальшого удосконалення механізмів правового регулювання інформаційних відносин в суспільстві, зокрема побудови єдиної державної системи правової інформації, у якій електронні фонди нормативно-правової інформації Парламенту, Президента, Уряду, міністерств, центральних та інших органів влади поєднані між собою єдиними технологіями та стандартами їх застосування для ведення, представлення, опрацювання, зберігання, актуалізації та оприлюднення нормативно-правової інформації на офіційних веб-сайтах органів влади, впровадження та використання електронного цифрового підпису для надання юридичної сили електронним документам.

Виклад основних положень. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів є на сьогодні одним із 17 Єдиних та Державних реєстрів - електронних баз даних державної власності, держателем та відповідальним за функціонування яких є Міністерство юстиції України.

Правові засади функціонування та умови надання інформації з цих Реєстрів різні й визначаються відповідно до законів України, актів Кабінету Міністрів, відомчих нормативно-правових актів, а також інших документів правового характеру.

Частина з цих реєстрів використовується для здійснення нотаріальних дій нотаріусами на платній основі з застосуванням технології електронного цифрового підпису за укладеними договорами з Державним підприємством “Інформаційний центр” Міністерства юстиції України, це: Єдиний реєстр нотаріусів України, Єдиний реєстр спеціальних бланків нотаріальних документів, Єдиний реєстр заборон відчуження об’єктів нерухомого майна, Єдиний реєстр довіреностей, Спадковий реєстр, Державний реєстр обтяжень рухомого майна, Державний реєстр іпотек, Державний реєстр правочинів.

Безоплатно, через мережу Інтернет визначені законодавством користувачі мають вільний та безкоштовний доступ до інформації Державного реєстру атестованих судових експертів <http://rase.minjust.gov.ua/>, Державного реєстру друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб’єктів інформаційної діяльності <http://dzmi.informjust.ua/>, Єдиного реєстру громадських формувань <http://rgf.informjust.ua>

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів також має свої особливі умови функціонування та доступу до його документів, які визначаються наступними діючими на сьогодні нормативно-правовими актами: Указами Президента України “Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади” № 493/92 від 03.10.1992 р., редакція з 21.05.1998 р. [2], “Про Єдиний державний реєстр нормативних актів” № 468/96 від 27.06.1996 р., редакція з 05.12.2009 р. [3]; Постановами Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади” № 731 від 28.12.1992 р., редакція з 22.05.2012 р. [4], “Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України” № 1504 від 11.12.1996 р., редакція з 23.04.2001 р. [5], “Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним” № 376 від 23.04.2001 р., редакція з 28.11.2011 р. [6]; Наказами Міністерства юстиції України “Про затвердження Інструкції про порядок та умови одержання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів” № 57/5 від 26.06.2002 р., зареєстрований в Мінюсті України за № 546/6834 від 27.06.2002 р. [7], “Про затвердження Порядку та розмірів плати за надання права доступу, користування та одержання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових

актів” № 25/5 від 31.03.2003 р., зареєстрований в Мінюсті України за № 243/7564 від 31.03.2003 р., редакція з 01.04.2011 р. [8].

Відповідно до порядку ведення до Реєстру включаються:

- нормативно-правові акти, видані починаючи з дня прийняття Акта проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.), - чинні, опубліковані та неопубліковані, у тому числі з обмежувальними грифами, закони України, постанови Верховної Ради України, укази і розпорядження Президента України, декрети, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, рішення і висновки Конституційного Суду України, зареєстровані в Мінюсті нормативно-правові акти міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, Національного банку, а також міжнародні договори України;

- нормативно-правові акти, видані до прийняття Акта проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.), що не втратили чинності та не суперечать законодавству України;

- тимчасові нормативно-правові акти з терміном дії рік і більше та з терміном дії менше року в разі наступного його продовження.

Не підлягають включенню до Реєстру акти, які не містять правових норм, зокрема:

- про призначення на посаду та звільнення з посади;
- про скликання нарад, конференцій, семінарів тощо;
- про розгляд проектів нормативно-правових актів;
- з питань організації виконання раніше прийнятих нормативно-правових актів;
- про спорудження пам'ятників, бюстів, монументів конкретним особам і на честь певних подій, нагородження грамотами, відзнаками тощо;
- про затвердження стандартів, технічних умов, будівельних норм і правил, іншої нормативно-технічної документації, тарифно-кваліфікаційних довідників, форм звітності [6].

Для включення до Реєстру повні офіційні тексти рішень і висновків Конституційного Суду України, нормативно-правових актів з усіма додатками, прийнятих Верховною Радою України, Президентом України, Кабінетом Міністрів України, подаються до Мінюсту протягом трьох робочих днів з дня їх прийняття (законів України - протягом трьох робочих днів з дня підписання Президентом України). Тексти міжнародних договорів України із зазначенням дати підписання, дати ратифікації (затвердження), дати набрання чинності та терміну дії договору подаються МЗС до Мінюсту протягом п'яти робочих днів з дня набрання ними чинності [6].

Нормативно-правові акти, які підлягають державній реєстрації відповідно до Указу Президента України від 3 жовтня 1992 р. № 493/92 “Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади” [2] та постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 р. № 731 “Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади” [4], включаються до Реєстру після державної реєстрації у Мінюсті.

Для включення до Реєстру нормативно-правові акти подаються Мінюсту на електронних та паперових носіях. Копія нормативно-правового акта повинна бути підписана відповідальною особою та засвідчена печаткою органу, що його видав, копія міжнародного договору України - МЗС.

МЗС надає також Мінюсту інформацію про денонсацію, внесення змін до міжнародних договорів України.

Рішення про включення нормативно-правового акта до Реєстру приймається протягом п'яти робочих днів з дня його подання.

Повідомлення про включення нормативно-правового акта до Реєстру надсилається органу, який його видав [6].

До Реєстру вносяться такі дані про нормативно-правовий акт: дата і номер акта; назва акта; текст акта; реєстраційний код акта; дата присвоєння реєстраційного коду; дата реєстрації в Мінюсті, реєстраційний номер; класифікаційний індекс.

Нормативно-правові акти, включені до Реєстру, підтримуються Мінюстом у контрольному стані [6].

Офіційне оприлюднення нормативно-правових актів здійснюється після включення їх до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів із зазначенням присвоєного їм реєстраційного коду.

Як свідчить детальний аналіз правових документів, концептуальні підходи до побудови та функціонування Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції з початку його запровадження у 1996 році не були стратегічно спланованими та деталізованими до рівня конкретних, органічно поєднаних між собою, завдань на визначений період часу, необхідний для їх втілення та отримання запланованих результатів, а також не були узгоджені та інтегровані з проектами та програмами інших органів державної влади, що розроблялися за завданнями Національної програми інформатизації [9].

Так, у період з 11.12.1996 р. по 23.04.2001 р. (за редакцією Постанови Кабінету Міністрів України “Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України” № 1504 від 11.12.1996 р., яка діяла з 11.12.1996 р. по 23.04.2001 р. [10]., та Тимчасовим положенням “Про порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативних актів, створення фонду і підтримання у контрольному стані нормативних актів та про порядок і умови користування даними цього Реєстру” до неї) на Мінюст, серед іншого, покладалися наступні функції:

- забезпечення своєчасного внесення нормативних актів до фонду Державного реєстру та їх підтримання в контрольному стані;
- розроблення і вдосконалення технології та програмних засобів ведення Державного реєстру;
- виконання в повному обсязі функцій адміністратора бази даних Державного реєстру (накопичення та опрацювання нормативних актів, актуалізація даних, їх зберігання, захист, контроль права доступу тощо);
- інформаційне обслуговування користувачів даними фонду Державного реєстру.

Постанова також передбачала, що за користування фондом Державного реєстру справляється плата, яка перераховується до державного бюджету. Порядок і розмір плати за користування фондом Державного реєстру встановлювався Мінюстом за погодженням з Мінфіном і Мінекономіки, 50 відсотків зазначеної плати залишалося Мінюсту для ведення Державного реєстру.

На момент прийняття цієї Постанови планувалося, що Тимчасове положення “Про порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативних актів, створення фонду і підтримання у контрольному стані нормативних актів та про порядок і умови користування даними цього Реєстру” діятиме на період до розроблення Міністерством юстиції, відповідно до покладених на нього завдань (до 1 лютого 1997 року), концепції та програми правової інформатизації України, як складових Національної програми інформатизації, а також проекту Закону України “Про державну реєстрацію

нормативно-правових актів”. Проте жодне з цих завдань, покладених на Мінюст, виконане ним не було [9].

З 23.04.2001 року Тимчасове положення “Про порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативних актів, створення фонду і підтримання у контрольному стані нормативних актів та про порядок і умови користування даними цього Реєстру” втратило чинність на підставі Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним” № 376 23.04.2001 р. [6], яка встановила новий порядок: за Мінюстом були залишені функції *держателя Реєстру* (який розробляє організаційні та методологічні принципи ведення Реєстру, приймає рішення про включення нормативно-правових актів до Реєстру, здійснює їх опрацювання, ідентифікацію, класифікацію, відповідає за автентичність та контрольний стан еталонних текстів, забезпечує внесення нормативно-правових актів до еталонного фонду і його збереження та здійснює контроль за наданням інформації з Реєстру), виконання ж функцій з ведення Реєстру мало бути передано за договором визначений на конкурсних засадах юридичній особі, яка довела свою відповідність встановленим кваліфікаційним вимогам: *адміністратору Реєстру* - уповноваженій Мінюстом юридичній особі, яка здійснює супроводження програмно-інформаційного забезпечення Реєстру, відповідає за його функціонування, збереження даних і захист їх від руйнування, технічну підготовку текстів нормативно-правових актів для внесення їх до відповідного фонду Реєстру із збереженням спеціальних ознак для забезпечення їх цілісності, формування і підтримання інформаційного фонду, відповідність інформації, що надається юридичним і фізичним особам з інформаційного фонду Реєстру, еталонним текстам Реєстру, здійснює обслуговування і веде облік користувачів Реєстру та організовує контроль доступу до нього.

Був змінений також порядок отримання та використання коштів від справляння плати за надання права доступу, користування та одержання інформації на електронних чи паперових носіях, надання інших послуг з інформаційного фонду. За новим Порядком ці кошти спрямовуються адміністратору Реєстру і використовуються для забезпечення функціонування Реєстру.

За інформацією генерального директора ДП “Інформюст” після визначення адміністраторів Реєстру відповідно до рішення конкурсної комісії Міністерства юстиції України від 1 червня 2001 р. між Міністерством юстиції України, державним підприємством “Інформаційний центр” Мінюсту та ТОВ “Інформаційно-аналітичний центр “Ліга” була укладена тристороння Угода щодо забезпечення ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним [11].

Деякі з положень цієї угоди були також закріплені Наказом Міністерства юстиції України “Про затвердження Інструкції про порядок та умови одержання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів” № 57/5 від 26.06.2002 р., зареєстрований Мінюстом України 27.06.2002 р. за № 546/6834 [7], за яким:

- *Адміністратор обліку користувачів та контролю доступу до Реєстру* (державне підприємство “Інформаційний центр” Міністерства юстиції України) здійснює обслуговування і облік користувачів Реєстру, забезпечує реєстрацію користувачів Реєстру і ведення бази даних цих користувачів, організовує контроль доступу до Реєстру шляхом видачі користувачам Реєстру спеціальних програмно-технічних засобів, без яких доступ до інформаційного фонду Реєстру неможливий, організовує систему контролю за розрахунками з користувачами Реєстру;

- *Адміністратор технологій ведення всіх фондів Реєстру та доступу до Реєстру* (Інформаційно-аналітичний центр “ЛІГА”) здійснює супроводження і розвиток

програмно-інформаційного забезпечення Реєстру, відповідає за його функціонування, збереження даних і захист їх від руйнування, технічну підготовку текстів нормативно-правових актів для внесення їх до відповідного фонду Реєстру із збереженням спеціальних ознак для забезпечення їх цілісності, формування і підтримання інформаційного фонду Реєстру, відповідність інформації еталонним текстам Реєстру, здійснює обслуговування та технічну підтримку користувачів Реєстру.

Як свідчить офіційна відповідь Міністерства юстиції України № А-975/10.2 від 31.01.2012 року на наш запит “Про Угоду з питань ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів” відповідно до Закону України “Про доступ до публічної інформації” [12] - положення цієї Угоди не є відкритими та публічними, так за ст. 6 “Забезпечення конфіденційності” Угоди “будь яка документація, інформація, знання, досвід по відношенню до предмета цієї Угоди є конфіденційними”, “Сторони вживатимуть необхідних заходів для запобігання розголошенню конфіденційних відомостей”.

Для порівняння: з результатами будь-якої науково-дослідної роботи, виконаної за завданнями Національної програми інформатизації на бюджетні кошти, яка не містить гриф “таємно”, а також з повним звітом до неї можна цілком офіційно і без жодних перешкод ознайомитись (отримати електронну копію для подальшого вивчення, аналізу, цитування) в електронній бібліотеці УкрНТЕІ.

За текстом Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним” № 376 від 23.04.2001 р.:

Реєстр - це автоматизована система збирання, накопичення та опрацювання актів законодавства, яка складається з еталонного, страхового, робочого, інформаційного фондів та окремого розділу.

Еталонний фонд Реєстру – комп’ютерна інформаційна система, призначена для зберігання та обліку еталонних текстів нормативно-правових актів у контрольному стані. Еталонний фонд формується та зберігається в Мінюсті.

Еталонний текст Реєстру – текст нормативно-правового акта у формі комп’ютерного файлу, цілісність якого забезпечується за допомогою спеціальних ознак.

Робочий фонд Реєстру – комп’ютерна інформаційна система, яка підтримує технологію ведення Реєстру і використовується для підготовки та опрацювання текстів нормативно-правових актів при внесенні їх до еталонного фонду Реєстру.

Страховий фонд Реєстру – архівні копії еталонного фонду Реєстру, які зберігаються в Мінюсті на електронних носіях і призначені для відновлення в автентичній формі еталонного фонду Реєстру у разі його повної або часткової втрати.

Інформаційний фонд Реєстру – спеціально створена для надання широкому колу користувачів інформації з Реєстру комп’ютерна інформаційна система у формі окремої бази даних, в якій зберігаються копії еталонних текстів нормативно-правових актів.

Копія еталонного тексту Реєстру – копія тексту нормативно-правового акта у формі комп’ютерного файлу, який ідентичний відповідному еталонному тексту та зберігає всі спеціальні ознаки, що забезпечують його цілісність.

Окремий розділ Реєстру - комп’ютерна інформаційна система для підготовки та накопичення текстів нормативно-правових актів з відповідним грифом таємності. Ведення цього розділу здійснюється відповідно до вимог законодавства.

Реєстраційний код – система цифрових знаків, що складається з двох частин: порядкового номера, який присвоюється нормативно-правовому акту при прийнятті рішення про включення його до Реєстру, і року прийняття рішення про включення нормативно-правового акта до Реєстру [6].

Детальна інформація щодо функціонування, наповнення еталонного фонду, доступу до інформаційного фонду Реєстру приводиться нами у вигляді схем на Рис. 1-3, за представленням їх на веб-сайті www.reestrnpa.gov.ua

Рис. 1 – Загальна схема функціонування Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів

Зразок печатки Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів для засвідчення паперових копій з інформаційного фонду зображений на Рис. 4.

Етапи створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів наводяться нами у Таблиці 1 за інформацією, що розміщена на веб-сайті www.reestrnpa.gov.ua.

За інформацією з “Головного правового порталу України” <http://www.ligazakon.ua> та інших джерел (<http://www.minjust.gov.ua>, <http://www.reestrnpa.gov.ua>, веб-сайти організацій, що входять до ділерської мережі з розповсюдження систем ЛІГА:ЗАКОН) “первинне наповнення інформаційного фонду Реєстру було здійснене з еталонних баз даних систем ЛІГА:ЗАКОН”, “тексти систем ЛІГА:ЗАКОН є базою для наповнення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, проходять подвійне коректорське вичитування і перевіряються Міністерством юстиції при включенні в Реєстр”, “ІАЦ ЛІГА, як технічний Адміністратор Реєстру надає користувачам систем можливість доступу до еталонних копій інформаційного фонду Реєстру”, “інформація до систем ЛІГА:ЗАКОН надходить на основі більш ніж 120 прямих договорів з органами влади”.

Рис. 2 – Схема наповнення еталонного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів

Система ЛІГА:ЗАКОН є штатною системою Міністерства Юстиції України та всіх управлінь юстиції та використовується для формування ЄДРНПА [13].

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів був презентований Міністерством юстиції України 8 жовтня 2002 року в Маріїнському палаці під час прийому від імені Президента України Л. Кучми, влаштованого на честь Дня юриста.

Як заявив під час презентації діючий на той час Міністр юстиції України О. Лавринович, мета запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів – забезпечення в Україні єдиних принципів ідентифікації нормативно-правових актів, створення фонду цих актів і підтримання їх у контрольному стані, забезпечення державного обліку цих актів, доступності та гласності правової інформації. “Держава, яка має забезпечувати верховенство права і свої демократичні принципи, зобов'язана вести точний облік всіх нормативних актів, що ухвалюються уповноваженими органами і стосуються регулювання прав громадян” [14].

Рис. 3 – Схема доступу до інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів

Рис. 4 – Зразок печатки Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів

За повідомленням директора Департаменту систематизації законодавства та інформаційного забезпечення Мініюсту О. Пушенко прес-службі Міністерства, для створення реєстру станом на 1 жовтня 2002 р. було опрацьовано всі акти законодавства,

які були видані з 1986 року - 57 тис. актів, з них внесено до Реєстру, як нормативно-правові - 21,8 тис. актів, у тому числі:

- Кодексів та Законів України – всього 2135;
- Рішень та висновків Конституційного Суду України – всього 92;
- Указів та Розпоряджень Президента України – всього 2235;
- Постанов та Розпоряджень Кабінету Міністрів України – всього 8616;
- нормативно-правових актів міністерств та інших державних органів , що зареєстровані в Міністерстві юстиції України – всього 6966;
- міжнародних угод, що набрали чинності для України – всього 271.

Таблиця 1. Етапи створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів

Липень 1996 р. - лютий 1999 р.	Інформація про початок робіт зі створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів відсутня
Березень 1999 р.	Початок робіт зі створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів: — розроблення Міністерством юстиції України методологічних принципів створення та ведення Реєстру; — розроблення Інформаційно-аналітичним центром “ЛІГА” програмно-технологічного комплексу по створенню та веденню Реєстру.
Травень 1999 р.	Уведення в дію унікального програмно-технологічного комплексу створення та ведення Реєстру, розробленого Інформаційно-аналітичним центром “ЛІГА”.
Червень 1999 р. - березень 2001 р.	Формування Єталонного фонду Реєстру — опрацювання, підготовка в контрольному стані та перевірка на автентичність контрольним примірникам текстів нормативно-правових актів, виданих у період з 16 липня 1990 р. по 2001 р.
Квітень 2001 р.	Початок робіт з опрацювання, підготовки в контрольному стані та перевірки на автентичність контрольним примірникам текстів нормативно-правових актів, виданих до 16 липня 1990 року.
Квітень 2001 р.	Проведення Міністерством юстиції України конкурсу на виконання функцій адміністратора Реєстру відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 року № 376.
Червень 2001 р.	Визначення адміністраторів Реєстру відповідно до рішення конкурсної комісії Міністерства юстиції України від 1 червня 2001 р.: — Адміністратор обліку користувачів Реєстру — Держінформ’юст; — Технічний адміністратор Реєстру — Центр “ЛІГА”.
Червень 2002 р.	Розробка та затвердження пакету нормативно-правових актів щодо запровадження Реєстру та користування ним.
Липень 2002 р.	Початок робіт щодо запровадження доступу до Реєстру.
Березень 2003 р.	Розробка та затвердження нормативно-правових актів щодо порядку та розмірів плати за одержання інформації з Реєстру.
Травень 2003 р.	Дослідна експлуатація системи доступу до інформаційного фонду Реєстру центральними органами виконавчої влади.
Липень 2003 р.	Проведення методичних семінарів щодо порядку доступу до Реєстру центральних органів виконавчої влади.
Вересень 2003 р.	Надання доступу до Реєстру центральним органам виконавчої влади
Жовтень 2003 р.	Запровадження доступу до Реєстру фізичним та юридичним особам

Також відповідно до Закону “Про правонаступництво” було передбачено оброблення документів включно по 1917 рік. Але, за словами директора Департаменту,

масив цих нормативно-правових актів буде невеликий, оскільки за 11 років незалежності в Україні створено достатньо велику власну нормативну базу, і цей пошук матиме більше характер наукового пошуку [14].

На сьогодні інформаційний фонд Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів містить 64,8 тис. нормативно-правових актів, з них:

- Кодексів та Законів України – всього 5992;
- Рішень та висновків Конституційного Суду України – всього 310;
- Указів та розпоряджень Президента України – всього 4588;
- Постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України – всього 23409;
- Нормативно-правових актів міністерств та інших державних органів, що зареєстровані в Міністерстві юстиції України – всього 22457.

Порядок та умови одержання інформації з інформаційного фонду ЄДРНПА встановлені інструкцією "Про порядок та умови одержання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів", затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 26 червня 2002 р. № 57/5, зареєстрованим Міністерством юстиції України 27 червня 2002 р. за № 546/6834 [7].

Верховна Рада України, Адміністрація Президента України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд, Верховний Суд, Вищий арбітражний суд, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади одержували інформацію з фонду Державного реєстру безоплатно.

Для користувачів інших категорій за одержання інформації з інформаційного фонду Реєстру справляється плата в порядку та розмірі, установлених Держателем Реєстру за погодженням з Мінекономіки, згідно з порядком та розмірами плати за надання права доступу, користування й одержання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 31 березня 2003 року № 25/5, зареєстрованим Міністерством юстиції України 31 березня 2003 року за № 243/7564 [8].

Для одержання інформації шляхом безпосереднього доступу до інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів необхідно укласти Договір про надання інформаційних послуг з одним із Адміністраторів Реєстру [15].

Детальний аналіз положень правових документів, що встановлюють правила та порядок надання інформації з інформаційного фонду Реєстру, будуть наведені нами у наступній статті “Правове регулювання доступу до документів інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів”.

Висновки.

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів є вдалим проектом, спільно реалізованим Міністерством Юстиції України з Інформаційно-аналітичним центром “ЛІГА”, який на протязі майже 10 років в повній мірі, як Адміністратор технологій ведення всіх фондів Реєстру та доступу до Реєстру, здійснює супроводження і розвиток програмно-інформаційного забезпечення Реєстру, відповідає за його функціонування, збереження даних і захист їх від руйнування, технічну підготовку текстів нормативно-правових актів для внесення їх до відповідного фонду Реєстру із збереженням спеціальних ознак для забезпечення їх цілісності, формування і підтримання інформаційного фонду Реєстру, відповідність інформації, що надається користувачам Реєстру, еталонним текстам Реєстру, здійснює обслуговування та технічну підтримку користувачів Реєстру.

Проте, як свідчать результати проведеного нами дослідження, Реєстр був побудований і функціонує як окрема система, не інтегрована з іншими електронними фондами нормативно-правової інформації Парламенту, Президента, Уряду, міністерств,

центральных та інших органів влади за єдиними технологіями та стандартами їх застосування для ведення, представлення, опрацювання, зберігання, актуалізації та оприлюднення нормативно-правової інформації на офіційних веб-сайтах органів влади, впровадження та використання електронного цифрового підпису для надання юридичної сили електронним документам.

На нашу думку, це пов'язано з тим, що свого часу, як свідчать офіційні відповіді, отримані нами на наші запити “Про концепцію та програму правової інформатизації України” та “Про проекти концепції та програми правової інформатизації України” відповідно до Закону України “Про доступ до публічної інформації” [12] від Міністерства юстиції України: “концепція та програма правової інформатизації України не затверджувалися” (лист № А-36131-10.2 від 29.09.2011 р.), “проекти зазначених актів у Міністерстві юстиції відсутні” (лист № 115/9-0-4-11/10.2 від 17.10.2011 р.), та від Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України: “зазначені документи або їх проекти на розгляд до Держінформнауки як Генерального державного замовника Національної програми інформатизації не надходили, інформація стосовно стану їх розроблення та затвердження в Держінформнауки відсутня” (лист № 1/22-1-49 від 11.10.2011 р.).

Для порівняння: процеси створення електронних фондів нормативно-правової інформації у Парламенті України та забезпечення вільного доступу до них, на протязі майже 20 років, відбувалися системно, на основі стратегічного планування на довгостроковий період, затверджених концепцій та програм, узгоджених із іншими завданнями Національної програми інформатизації. До таких основоположних документів належать: *Концепція правової інформатизації України*, розроблена робочою групою при Парламенті України в 1995 році на виконання Постанови Президії Верховної Ради України від 26.12.1994 р. № 308/94-ПВ “Про організацію роботи по формуванню єдиної системи правової інформації в Україні” [16], *Програма створення автоматизованої інформаційно-аналітичної системи Верховної Ради України* (окрема програма в рамках Національної програми інформатизації, завдання затверджувалися розпорядженнями Кабінету Міністрів України № 323-р від 13.06.2002 р. [17], № 414-р від 17.07.2003 р. [18], № 181-р від 27.03.2004 р. [19], № 329-р від 09.08.2005 р. [20], № 552-р від 08.11.2006 р. [21], № 805-р від 26.09.2007 р. [22], № 1211-р від 27.08.2008 р. [23], № 636-р від 10.06.2009 р. [24]), *Концепція створення інформаційно-аналітичної системи “Електронний парламент”* (розроблена в рамках Національної програми інформатизації, завдання затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2005 р. № 329-р [20]), *Програма інформатизації законотворчого процесу у Верховній Раді України на 2012-2017 роки* та заплановані нею заходи (затверджені Постановою Верховної Ради України № 5096-VI від 05.07.2012 р. [25]).

Розробка, удосконалення та затвердження нормативно-правової бази, що регламентує питання функціонування і розвитку систем електронного парламенту та електронного урядування, електронного цифрового підпису, прийняття та впровадження єдиних механізмів створення, ведення та доступу до електронних ресурсів органів державної влади, стандартів обміну інформацією, сумісності технологій збору, ведення, зберігання та представлення інформації в інформаційно-аналітичних підсистемах різних органів державної влади та місцевого самоврядування, на нашу думку, є необхідним кроком для подолання розінтегрованості систем, дублювання інформації, помилок під час її обробки, нераціонального використання бюджетних коштів та хронічної залежності від комерційних розробників систем.

Використана література

1. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ, редакція з 10.08.2012 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади : Указ Президента України від 03.10.1992 року № 493/92, редакція з 21.05.1998 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів : Указ Президента України від 27.06.1996 року № 468/96, редакція з 05.12.2009 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 року № 731, редакція з 22.05.2012 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.12.1996 року № 1504, редакція з 23.04.2001 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2001 р. № 376, редакція з 28.11.2011 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Про затвердження Інструкції про порядок та умови одержання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів : Наказ Міністерства юстиції України № 57/5 від 26.06.2002 р., зареєстрований в Мінюсті України за № 546/6834 від 27.06.2002 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Про затвердження Порядку та розмірів плати за надання права доступу, користування та одержання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів : Наказ Міністерства юстиції України № 25/5 від 31.03.2003 р., зареєстрований в Мінюсті України за № 243/7564 від 31.03.2003 р., редакція з 01.04.2011 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
9. До питання розроблення концепції та програми правової інформатизації України / Антоненко С.А. // Інформація і право. – 2012. – № 2(5).
10. Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.12.1996 року № 1504, редакція з 11.12.1996 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Основний показник – стабільність (розповідає заступник генерального директора Віктор Юрійович Сорвенков). // Інформаційно-аналітичний журнал "Мир нерухомості". – Режим доступу : <http://www.informjust.ua/text/129>
12. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. №2939-VI. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
13. Надійна правова інформація для всіх / Онопрієнко В. // Урядовий кур'єр. - 1999. - №72- 20 квіт. - С. 9.
14. В Україні створено Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/2905>
15. Договір про надання інформаційних послуг по доступу до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. – Режим доступу : <http://informjust.ua/file/444>
16. Про організацію роботи по формуванню єдиної системи правової інформації в Україні : Постанова Президії Верховної Ради України від 26.12.1994 р. №308/94-ПВ. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
17. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2002 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.06.2002 р. № 323-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
18. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2003 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 р. № 414-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

19. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2004 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.03.2004 р. № 181-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
20. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2005 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.08.2005 р. № 329-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
21. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2006 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2006 р. № 552-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
22. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2007 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.09.2007 р. № 805-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
23. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2008 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.2008 р. № 1211-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
24. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2009 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.06.2009 р. № 636-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
25. Про затвердження Програми інформатизації законотворчого процесу у Верховній Раді України на 2012-2017 роки : Постанова Верховної Ради України від 05.07.2012 р. № 5096-VI. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

~~~~~ * * * ~~~~~